

פ ר ט י כ ל מס. 2

מישיבת ועדת העבודה שהתקיימה ביום ד'
כ"ט בסיון תש"י (14.6.1950) בשעה 10.45

חברי הועדה:

- ע. גלובמן
- י. שמחוני
- ח. רובין
- ח. למדן
- נ. הרפז
- ח. כהן-מגורי
- ס. אונא
- י. גיל
- ר. שרי

מוזמנים: מר גוריון - משרד הבטחון אגף השיקום.
מר וויינז - היועץ המשפטי

סדר-היום: חוק משפחות החיילים שנספו במערכה
(תגמולים ושיקום) - תש"י 1950.

היו"ר ע. גלובמן:
בזמנו בחרנו בוועדת מסנה לבדיקת החוק של משפחות החללים. חברי הועדה היו: ח. למדן, ח. כהן-מגורי, י. גיל, ס. אונא, ר. שרי ו-י. שמחוני כמרכזת הועדה.

אני מציע שאנו נקבל שהחברה שמחונית ד"ח תמציטי על פעולות ועדת המסנה.

י. שמחוני:
רוב החברים הנוכחים כאן היו חברי ועדת המסנה, ועל כן יראה הדבר מסונה אם אהלל פה את ועדת המסנה. אני חושבת שועדת המסנה עבדה עבודה חרוצה ואחראית. בסופה של העבודה היו כמה עיכובים עקב מחלתו של אחד החברים, אבל בעזרתו האמיצה של מר גוריון והיועץ המשפטי מר וויינז, השקענו שעות עבודה מרובות בעלות תוצאות חיוביות.

וברצוני לסקוד בפסוקים מסעים את התמורות שחלו בחוק, התמורות אשר נתקבלו על דעת כולם:

תיקון השם. הוצע לנו ע"י היועץ המשפטי השם: חוק משפחות החיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) תש"י-1950. במקום: חוק משפחות החללים. השם החדש נתקבל.

הסתדלנו במיטב יכולתנו לתת לחוק הזה ניסוח מלא, מבלי להיות קטורים לחוק הנכים ומבלי להיות תלויים בחוק הנכים, כדי שאדם שאין לו מושג על חוק הנכים יוכל לדעת, תוך עיון בחוק הזה, את כל הזכויות וההגבלות הכלולות בו.

אנו עסקנו באריכות בשאלה הזו המגבילה את זכויותיהן של משפחות שכולות, אותן המשפחות שיש להן מפרנסים מחוץ לנספה. הנעיה הזו מופיעה בשני מקומות - כשהיה צורך לעזור לפרנסת אחים ואחיות, וכן כשהיה צורך לעזור לפרנסת הורים. לפיכך היינו נאלצים להכניס לכאן הגדרה נוספת של "מבוגר" בסעיף 1. פירושים. ההגדרה של "מבוגר" אומרת, שאלה הם אנשים מגיל מסונה עשרה שאינם נוסאים לטיפול סוציאלי.

אנו הוספנו עוד הגדרה מיוחדת בסעיף פירוטים (סעיף 9) המדבר על אחים ואחיות שנתייתמו סמוך לטותו של הנספה. ואנו חסבנו שכן הנכון הוא להכניס אותם לקטגוריה של נפגעים.

הוספנו לאלמנות צעירות (סעיף 8) את האפשרות לזכות בהענקה חד-פעמית, או הענקה במסך מספר חדשים. הוספנו להן את הזכות למרות סאולי לא היו נצרכות תוך תקופה מסוימת מאז פרסום החוק. אבל חסבנו שיכולים להיות מקרים מיוחדים שאסה כזו לא פנתה למרות שהיא היתה נצרכת, אבל מכיון שלא היה חוק, היא לא פנתה. ואם היא לפני גיל 45 יש לה זכות להמשיך להיות נצרכת. לאלמנה שבין 30-45 נתנו פרק זמן לזכות כזו במסך שנתיים, לאלמנה בין 20-30 נתנו זכות כזו במסך שנה, מיום פרסום החוק. להבא, זה יסמך רק מיום טותו של הנספה.

אנו הוספנו תגמול לאלמנה עם ילדים או להורים שכולים, ויתומי נספה הסמוכים לסולחנם. לפי הצעת החוק הגיע לאלמנה כזאת ולהורים כאלה 66% מאותו התגמול שהיתה מקבלת מספחה לו היא היתה מספחה של נכה ב-100%. אחרי בירור מסוך הגענו לתגמול של 75%, כי מצאנו שלא תמיד אפשר לומר שהוצאות קטנות בשליש סעה טראט מספחה איננו. ההטבה הזאת בולטת בעיקר אצל אלמנה עם ילד אחד. ביחס ליתר הדרגות, הרי הן תמיד קבועות לכל ילד, ועל-כן ההטבה היא בחטת ביחס לאלמנה עם ילד אחד. אותה הוראה חלה גם על הורים שכולים ויתומים הסמוכים לסולחנם.

בסעיף 15, ציינו סקרה של נסואי אלמנה, ונתנו אפשרות לקצין התגמולים, באם טובת הדבר דורשת זאת, לקחת ילד כזה ולמסרו לסוסד, ואז יחולו עליו תגמולים כמו ליתום שאין לו הורים. זה כמובן רק באותם המקרים שטובתו של הילד דורשת זאת.

בסעיף 16 הוספנו הענקה מיוחדת ליתום שנולד אחרי טות אביו. אנו קבענו את ההענקה הזאת בגובה של 30 ל"י, אשר 1/3 מזה ינתן לאלמנה לפני הלידה, ו-20 ל"י ינתנו אחרי הלידה. זוהי סעין הענקה לירה הכאה לעזור לאסה בסצב זה.

בסעיף 17 - סעין הפחתות, הכנסנו שינוי יסודי לטובת אלמנה עם ילדים. אלה הן הפחתות הקטורות בהכנסה הנוספת של הזכאי לתגמולים. אנו החלטנו שהפחתות האלה תתחלנה בסלב טבו הזכאי טרוויח בין 60%-80% מהתגמול היסודי שלו. ביחס לאלמנה העלינו את הסלב ל-100%. ז.א. אלמנה שיוצאת לעבודה או שיש לה מקור קיום נוסף אחד, עליה יחולו ההפחתות רק כאשר ההכנסה שלה תהיה טווה לטכום אותו התגמול היסודי סגגיע לה. זה מטיב במידה ניכרת את סצבה של האלמנה שהיא מבקשת להוסיף לה מקורות פרנסה. הדבר הזה נבע מתוך הנחה שאסה היוצאת לעבודה ויש לה ילדים - הדבר כרוך אצלה בהוצאות טרוכות ומיוחדות, שאינן בשעה שהיא בבית. לא דומה הדבר אצל הורים שכולים, או אפילו במספחת נכה. כי בטעה שהנכה יוצא לעבודה - בכל זאת נטארת האסה בבית ומספלת במסך הבית.

אני פסחתי על פסקה 2 בעקבות הויכוח הגדול שהיה לנו כיצד להגדיר טות כתוצאה מספחה, וסזוהי ספחה עקב טרותו, ולבטוף הגענו לאותו ניסוח שבחוק זה.

סעיף 32, הוא סעין קסה ומטובך והכביד מאד עלינו: סיקום במקום תגמולים. חברי ועדת המטנה זוכרים את הזייה הגדול שהיה לנו בענין זה, ולמרות שהגענו להחלטה זו, בכל זאת חברת הכנסת ח. למדן ואני חוטטות לסעין הזה. החטטות שלנו נבעו מכך, שבסקרה שישנו הסכם, ויש אפשרות כזו, הרי ישנה סכנה מספחות רבות ירצו לקיים הסכמים כאלה, יקבלו כסף לסיקום, ואם הסיקום לא יסתדר, הם יצאו קרחים מכאן ומכאן. אולם יתר החברים מעדה לחצו על קבלת הסעין הזה בגלל הצד קונסטרוקטיבי טבו, כי הוא מאפשר לאנשים להסתדר באופן קונסטרוקטיבי, ולהעביר אנשים שמטה לחסם נשבר עקב טותו של הנספה, לפסים קונסטרוקטיביים, הנותנים להם סעמד

אחר בחברה. אבל החלטנו להוציא מכלל הסכמים כאלה יתוסי, לפי הצעתו של חבר הכנסת אונא. בגלל התיקון הזה לא רשמו הסתייגות.

סעיף 34. כמו שהקצנו לאלמנה הענקת לידה, כך גם הקנינו את הזכות להיות מבוטחים בטוח חובה. לא פרטנו את הגובה בו יסתתף אגף הסיקום בניטוח זה, והסתמכותו של הזכאי. אנו נתנו את הזכות הזאת לאגף הסיקום. והענין יקבע בתקנות. אבל קבענו בחוק, שקצין התגמולים רשאי לנכות אותו הסכום שהוא צריך לזקוף על חשבון תגמול הביטוח.

סעיף 37. הקלות סונות. הסך המסונה על ביצוע החוק רשאי לפרסם בתקנות צוים טובים ביחס לזכות קדימה ליתוסי לקבלת חיבון, סטיפנדיות, הקלות בסכר-למוד, לימוד מקצוע לתעסית וסלאכה ומסחר. בסעיף 3 הוספנו גם את הזכות טאח או אחות של נספה הסטוכים על שולחנם של הורים - תיעבק להם זכות סיקום. אנו חשבנו טאח ואחות כאלה, אינם צריכים להכנס לקטגוריה של תגמולים. אנו חשבנו טאח או אחות, סיס להם עוד אח תלוי בהם, זכאי לקבל סיקום. אנו יצאנו מתוך הבחה טאת היתר צריך לתת האיס סעל גיל 18. לדעת, סעיף 3 של סעיף 37 איננו מנוסח בנהירות מספקת.

אלה הם התיקונים והסיפורים שנעטו על דעת ועדת המסנה ומתוך סו"ס מרובה עם סר גוריון, ונדמה לי תוך הסכמה כללית. יטבן כמה הסתייגויות של חברים, אשר יסטיעו אותן כפי טבאו לידי ניטוי תוך כדי ויכוח. וכן יט הערה לסר גוריון כיחס לחוק זה.

ע. גלובמן:
סמענו סקירה על עבודת ועדת המסנה שעטתה עבודה רבה. אנו נעבור עתה על ההסתייגויות.

ברצוני להצביע באופן גלובלי על כל הצעות ועדת המסנה, ואחר-כך לעבור לדיון על ההסתייגויות, ועל הערעור של סר גוריון.

ח. למדן:
אני מציע סתינתן קודם אפטרות לסאלות לאותם החברים סלא היו בוועדת המסנה.

י. גיל:
אני מציע סקודם נעבור על ההסתייגויות ואחר-כך על הערעור של סר גוריון. יתכן ססאלות החברים ביחס לסעיפים טובים כלולות כבר בתוך ההסתייגויות של חברי ועדת המסנה.

סעיף 1. - פירוסיס.

ח. למדן:
ההסתייגות שלי היא לגבי הסלה "נצרך". לפי דעתי הסונה הזה סתנגד לעצם גיטתנו למהות החוק הזה. אנו קבלנו כמעט פה-אחד שהתגמולים אינם ניתנים לכולם באופן אוטומטי, אלא: (א) לאלה המגייסים בקסה - וזה לכסעצמו טגביל את הסקרים; (ב) רק לאלה טאינם יכולים לפרנס את עצמם. לדעתי הסונה "נצרך" עצמו הוא מונח פוגע. הדבר השני אשר פוגע הוא כי אפטר לתתגמולים רק לאדם סיכול להוכיח טהוא איננו מסוגל להסתכר, פירוס הדבר טאדם צריך להסיג לעצמו תעודה טהוא אינכליס. במידה טאני סכירה את התנאים בסוסדות צבוריים, הרי אני יודעת לטי ניתנת תעודה כזאת, ולפיכך הסלה "נצרך" - לפי הגדרתו בחוק זה- סוציטאה סכלל אפטרות של קבלת תגמולים אחוז ניכר טאד של אנסיס סקסה יהיה להם להוכיח טהם אינם מסוגלים להסתכר, כי כדי להוכיח זאת הם יהיו זקוקים לתעודת רופא מיוחדת, ותעודת רופא כזו, בתנאים שלנו ניתנת רק בטקרה טהאדם טהוא נאמת אינכליד. לכן אני מציעה בסקום הסונה "נצרך" לכתוב: אדם טאין לו הכנסה מספקת לסחייתו.

ח. כהן-סגור:

לדעתי אדם יכול להפך ל"נצרך" כשהוא יתחיל לרוץ לקבל תעודה כזאת מאת הרופאים. לכן אני מציע למחוק את המלה "נצרך".

ע. גלובסון:

האם אתה מכיר מקרה כזה ?

י. גיל:

אני מצטרף לדבריה של הגב' למדן. אלא שאני חושב שההגדרה "אדם שאין לו הכנסה מספקת למחייתו" אינה מספקת ואני מציע להוסיף:

"אדם שאינו מסתכר למחייתו ואין לו הכנסה מספקת".

ז.א. ברצוני להדגיש כאן, שלא רק שאינו מסוגל להסתכר למחייתו, אלא שאין לו מקורות הכנסה מסקור אחר. המונח "נצרך" בגולה נתקבל כמובן וגם ההורים מערערים על כך. אני חושב שאין צורך לקטץ כאן בסלים, וסוסב לפרט יותר את ההגדרה מאשר להכניס לכאן סלים שעלולות לפגוע. ולכן הצעתי אומרת: במקום "נצרך" - אדם שאין לו הכנסה, ובמקום "מסוגל" - אדם שאינו יכול להסתכר למחייתו - כנ"ל.

י. ויינברג:

היועץ המספטי. לבנופן של ענין אין זו הסתייגות יסודית, אלא רק ביחס להגדרה. אני מפנה את תשומת לב החברה למדן לסעיף 8(ב) הנוגע לאנשים צעירים. יוצא, שאם נמחק את המלה "נצרך", הרי יוצא העצם העובדה שהיא איננה יוצאת לעבודה - היא תהיה זכאית. לפיכך אני מציע שלא למחוק את המלה "נצרך" ובכל פעם שהיא תופיע בתוך החוק, אנו נראה אם יש להשאירה או לא.

איננה רואה כל סיבה מבחינה סגנונית לסנות את המלה "נצרך" כי אינני חושב שיש בה מסום פגיעה.

ח. רובין:

אני מציע למחוק את המלה "נצרך" ובכל מסוף שניתקל בה בחוק, אנו נקבע אח"כ עמדה לבנופן של ענין, ונחליט איזו הגדרה להכניס במקום המלה "נצרך", הגדרה שתתאים לאותו סעיף.

ד. סר:

אני מציע להשאיר את המלה "נצרך", כי אינני רואה בה כל פגיעה. גם המלה "בעל-מלאכה" היתה סלת בנאי בגולה, ולא נחשוב היום את המונח הזה לעלבון.

י. שמחוני:

אני רשמתי את ההסתייגויות של החברים בגלל חילוקי דעות למי לתת ולמי לא לתת, אבל אני סבינה שהחזרו בהם. אני סבינה שכאן רק שאלה אססטית לגבי המלה "נצרך". ו.א. ברצוני להזכיר, שהגדרה דומה קבלנו גם בחוק הנכים.

ע. גלובסון:

- לפנינו ישנם ארבעה דברים ברורים:
 - (א) הנוסח "נצרך" או לא.
 - (ב) ההגדרה של רוב הועדה לגבי המלה "נצרך".
 - (ג) הסתייגות מבחינת התוכן לח. למדן ו-ח. כהן-סגור.
 - (ד) הסתייגות נוספת למר גיל. שהוא אמנם מקבל את התוכן, אבל מבקש ניסוח יותר אלסטי.

אני מעמיד להצבעה את ההצעות הנ"ל.

ה צ נ ע ה

להשאיר את המלה "נצרך" - רוב
נגד - מיעוט.

הסתייגויות:

1. ח. למדן: במקום המלה "נצרך" לכתוב:
"אדם שאין לו הכנסה מספקת למחייתו".
2. ח. כהן-מגורי: למחוק את המלה "נצרך".
(ניסוח עור יונא).
3. י. גיל: במקום המלה "נצרך" לכתוב:
"אדם שאינו מסתכר למחייתו ואין לו
הכנסה מספקת".

סעיף 1. פירושים (סעיף קטן א).

י. גיל:
אני מציע למחוק את המלים: "...ובכלל
זה אשה שלפני סוף הנספה גרה יחד עמו וביום
סותו היתה ידוע בצבור כאשתו..."

לפי סעיף זה אם יש לו אשה חוקית ולא נפרד ממנה וגר עם אשה אחרת
שביום סותו היתה ידועה בצבור כאשתו, היא תקבל את התגמולים. הייתי
מבין לו לא היתה לו אשה נשואה אחרת, ומה גם שאולי יש לו ילדים
מאשתו הראשונה. כל זה מכביד מאד, ולפיכך אני מציע לכתוב:

"מא שהיתה אשתו של הנספה ביום סותו
כל עוד לא נשאה לאחר".

ולמחוק את כל השאר.

י. ספחוביץ:
בחוק הנכים היה לנו דבר דומה, ועם זאת
שאשה הידועה בצבור כאשתו - מוכרת כאשתו,
והחוק קבע שבמקרים אלה דואגים לקיומה, באם פרנסתה היתה קשורה עם
הנכה, ואם פרנסתה וקיומה של האשה היתה קשורה באותו נספה - מדוע
נגביל את הדבר בחוק הזה?

היו"ר י. גלובמן:
אני מבקש מר גיל להסיר את הסתייגותו,
והנימוק הוא: זהו החוק הכללי שאנו
עומדים לקבל אותו, ביחס לחיילים. ואני סבור שצריך להיות סדר
בעבודתנו ובעבודת הכנסת. לא יתכן שבחוק אחד נקבל הגדרה אחת, ובחוק
השני השניך לאותו ענין, נקבל הגדרה שונה בענין דומה. אם החוקים
הללו יובאו בפני בית-המספט יאלצו הטופטים להביע את תמהונם על
עבודת הכנסת, שבחוק אחד קבלנו נוסח אחד, ובחוק שני הדומה לו, ובאותו
ענין קבלנו נוסח שני. והיות ובחוק דומה קבלנו כבר הגדרה בענין זה,
אני מבקש את מר גיל להסיר את הסתייגותו.

י. גיל:
אני נענה לבקשה ומסיר את הסתייגותי.

סעיף 1. - פירוטים (מצ"ף קטן ג):

א. למדון:

אני מציעה למחוק את סעיף 1) של סעיף קטן (ג). ולהשאיר בכלל רק פסקה אחת

בסעיף קטן (ג) האומר:

"אב ואם שאין להם הכנסה כדי מחייתם."

אני מציעה גם למחוק את ענין הגיל והמונח "נצרך" לגבי הורים. אני סוב יוצאת מנקודת השקפה זו שבגיל 40-45 קשה להוכיח לאדם, שאין לו מקצוע, שהוא איננו מסוגל לעבודה, אלא אם יוכיח שהוא איננו מוכשר לעבודה מבחינה גופנית, יסוב יזדקק לתעודת רופא שהוא איננו מסוגל כלל לעבודה. לפיכך אני מציעה למחוק את שלט הפסקאות האלה, ולאחדן בסעיף אחד, כנ"ל.

ה. יו"ר ע. גלובמן:

הצעתך למחוק את המלה "נצרך" נפלה. כאן בסעיף זה טוב מופיעה המלה "נצרך".

אם תציעי למחוק את פסקה 2) בהצעתך למחוק את סעיף 1).

ההסתייגות בוועדת המסנה היתה מורכבת מסניף חלקים. החלק הראשון קטור עם

י. גיל:

ההגדרה של "נצרך". החלק השני היה קטור ביחס לגיל של 50 שנה. כי בדרך כלל לסבת תעבודה איננה צותנת עבודה כבד החל מגיל 45. אולם מצד שני יש אנשים שעוד בגיל 50 הם עובדים ומתפרנסים, או שיש להם הכנסה מסקור אחר.

לכן אני מציע לאחד את פסקה 1) ו-2)

ולבטל את ענין הגיל.

ח. כהן-מגורי:

אני מציע לכתוב: "אב ואם שאין להם הכנסה כדי מחייתם" (מבלי לקבוע את הגיל).

ט. רובין:

אני מציע לנסח את סעיף ג' בצורה זו:

"אניו ואמו של נספה שאין להם הכנסה מספקת כדי מחייתם (להלן: "סכול")."

י. סמחוני:

ועדת המסנה דנה רבות בסאלה הזאת, והבענו לידל מסקנה, שבכל זאת האפשרויות לסדור בעבודה אחרי גיל 50 הן הרבה יותר מצומצמות מאשר בגיל 45 למסל.

כ. רובין:

המנסה שלנו היא שאנשים בגיל זה לא יצטרכו להביא תעודות המעידות על כוסר עבודתם מבחינה רפואית. וברגע שאומרים "אב נצרך", פרוט הדבר, שעליו להמציא תעודה כזאת.

אני מבין סכוונת המסתייגים היתה, שהורים שבניהם נפלו - והם מחוסרי אמצעים - המדינה תסלם להם תגמולים, וברגע שהם נכנסים לחיי עבודה - הסעיף הזה לא יחול עליהם.

מ. י. גוריון:

מי יחייב אותם לקבל עבודה ?

נ. טרי:

אל ידמה חבר אחד, שהמדינה תסלם כופר עבור הנזים שנפלו, כי אין כפורים להם שבספק. שם החוק הוא "תגמולים", ואני עוד פעם מדגישה שאין זה כופר. המדינה דואגת לאותם האנשים שאינם יכולים להתקיים אחרי שבנם

ר.ס.ר.:

נפל, אני רוצים לדאוג לכך, שאם שבנו נפל לא יתהלך רעב.

היו"ר ע. גלובמן:

נפלו הרבה מאד בנים, ברובם בגיל צעיר, טובים עדיין לא תמכו בהורים, אבל אין אפשרות לערוך בדיקה וחקירה אם תמכו או לא תמכו, או שעלולים היו לתמוך. המדינה אינה נותנת מסיסה - נותנים אותם האזרחים שנטארו בחיים הודות לאלה שנפלו ואשר חיים בזכותם של אלה. האזרחים האלה צריכים עכשיו לשאת בעול. אנו הרחבנו מאד את החוק הזה לא רק לגבי הורים, אלא גם לגבי אחים ואחיות, אלמנות ויתומים, לי"ס עוד ערעור חמור מאד נגד סיקום אחים ואחיות, כי אני חושב שאין באן ענין של במילות-חסד.

אני מבין סועדת המסנה דנה על החוק מבחינת גיטתו היסודית, אבל אינני מבין מדוע החוק הופסס מאד. אני חושב שהחוק הזה צריך היה להסריץ אנשים צעירים לעבודה, וזו גם הייתה המגמה שלנו, ביחוד לגבי אלמנות צעירות. אני יודע על מקרה סרבי של אם צעירה שהגיעה למה שהגיעה רק מסום שבנה מת והיא לא נכנסה לחיי עבודה, וגם לא הטרצנו אותה לעבודה. אני סבור שגם הורים אפסו להכניס לחיים אחרים, באם יש אפשרות לכך. החוק הזה דואג לקיומם של אלה שבאמת אי-אפשר להעביר אותם למסלול חיים אחר, ואינני מבין מהי ההסתייגות.

ח. למדן:

אני נפגעת מההנחה הזאת, שי"ס כאילו מיטהו שאיננו רוצה כי הורים שכולים, אלמנות ויתומים לא יכנסו לחיי עבודה.

ר. ס.ר.:

וישנם כאלה שרוצים להפוך אותם לפנסיונרים.

ח. למדן:

לא הורים שכולים ולא אלמנות הראו אי-רצון להכנס לחיי עבודה, כי יש שכולים ואלמנות שבצאתם לעבודה מצאו תוכן חיים חדש, כי החוק הזה איננו נותן קיום סלא. אני קבלתי את המונח של נסים צעירות, אבל לגבי הורים, הרי סדרך הטבע הוא שהורים אינם אנשים צעירים, ולהורים יש מסורת של קיום עצמי וגידול ילצים, ואם הם היו קודם לכן תלויים באותו בן שנפל - נעפסו אין להם כוונת מחייבת. הרי מסום כך אני מתנגדת בהחלט שהורים יצטרכו להמציא תעודה רפואית. כי המונח "איננו מסוגל להשתכר למחיתו" - פרוס הדבר להמציא תעודה רפואית.

היו"ר ע. גלובמן:

אפסר אולי לציין שתעודה כזו צריך לקבל מאת השרות הרפואי של אש"ל.

ח. למדן:

אני מציע לכתוב, שהזכאי חייב לקבל סיקום, עם זכות ערעור; במקרה שהסיקום שהוצע איננו סיקום לפי דעתם.

י. גיל:

יש לי נסיון בענינים אלה ממלחמת העולם השניה, ולא תמיד אני דוקא נגד האינטרסים של המדינה, ובכוונתי להקל על אנצי המדינה. אני חוזר להצעת הקודמת שגסחוק את כל ההגדרה של "נצרך", ובמקום זה לבסח את סעיף ג' בצורה זו:

סעיף קטן (ג): הוריו של נספה שאין להם הכנסה מספקת למחיתם מרכושם או מסקורות אחרים, ואינם מסתדרים בעבודה לפי אישור לסכת העבודה.

(הסתליגות למר י. גיל)

י. גיל: אני סבור, למיל, שאם רופא, שהוא בגיל 50, נשלח לעבודה במקום מרוחק, בניח לרפגה, ואינו רוצה לצאת לסם - אין המדינה חייבת לשלם לו תגמולים, אבל אם הוא באמת איננו יכול להתדר בעבודה, ולסכת העבודה מאטר זאת, אזי יש לשלם לו.

י. גוריון:

מסדר הבטחון -
אגף הסיקום.

אני מצטער מאד שחברי הועדה הזאת לא נטו פעם לבטת ללסכות הסיקום, ולא ראו עם מי יש לנו ענין. לו כל הצבור הזה אשר פונה אלינו היה בעל תרבות ובעל הסקפות כפי שנשמעות כאן - לא היינו צריכים כלל את החוק הזה. אני מודיע לכם רבותי, שבין 1925 אלף חיילים מסוחררים יש אחוז ניכר מאד של אנשים שהם חסרי תרבות, חסרי גיטה צבדית, והסתמסים לרעה בזכויות שיש להם, והמגמה העיקרית שלנו, היא שזוכל לכוון את האנשים האלה ולהכניס אותם למסלול אחר, ולפיכך אנו זקוקים לחוק.

וברצוני לסאול את החבר רובק, אם בא אלי אדם שהוא במיטב כוחותיו, ואפילו הוא בן 50, אבל איננו רוצה לצאת לעבודה, מסום שהוא יודע כי החוק מעניק לו תגמולים, והוא דורש את התגמולים האלה המגיעים לו לפי החוק - מה אזכל לעשות וכיצד אזכל להוציא אותו לחיי עבודה? או צריכים לומר: "חייב כל הורה לקבל כל עבודה שתוצע לו ע"י קצין התגמולים, ומסיסרב - לא יקבל תגמולים".

ח. רובין:

אני אינני מצטער על הויכוח שהתקיים כאן, כי לדעתי אנו יכולים להגיע לידי סיכום מסותף. לי אין כל ענין להפגין הסתייגות. אני חושב שטר גיל תרם תרומה גדולה כדי שנוכל להגיע לספה מסותפת. כאן אין חילוקי דעות לגופו של ענין, כי העמדה של כל החברים היא שאין לנצל לרעה את הזכויות שאנו מקנים לאנשים אלה, אנו רוצים להבטיח שלא יהיה ניצול לרעה. ואני סבור שאפשר למצוא ניסוח מסותף לסעיף זה.

א. כהן:

לסדר: אנו בחרנו בוועדת מסנה סעברה על החוק הזה, וברסמו גם הסתייגויות. אולם הנסיון מראה שאין כל תכלית לעבודת ועדת המסנה, אם כל הויכוחים האלה הוררים אח"ב למליאת הועדה. אני מציע לכן, להחזיר לוועדת המסנה את כל ההצעות ביחס להסתייגויות, ואחרי שיביאו לנו ניסוחים מסתמסים, הן ע"י הרוב והן ע"י הסתייגים - נצביע על ההצעות.

הנ"ר ע. גלובמן:

זהו סעיף קובע מאד במהות החוק. אני מסכים להצעת א. כהן, ואני מציע שוועדת המסנה, יחד עם מר גוריון תנסה להגיע לידי הסכם בענין זה.

סעיף 5 - ועדות ערעור.

ח. למדן:

אני מסירה את הסתייגותי ביחס לזציגות של הורים. הסתייגותי נוגעת לסעיף 6.

י. גיל:

רסמתי לעצמי הסתייגות לסעיף זה. אני מוצא את דריסת בא-כח ארגון ההורים לסוצדקת. אם כי זהו פסק-דין וטר המספטים ימלא אחרי הוראות פסק-הדין, הרי זה בכל-זאת ענין הנוגע למספחות החללים, וההורים יראו את עצמם מקופחים אם בכל זאת לא יטב בוועדה הזאת בא-כח מארגון המספחות. הצעתי היא, איפוא, כי בוועדה הזו יטבו: סופט בית מספס מחוזי, רופא ואחד מירגון מספחות החללים.

ח. כהן-מגורי:

היועץ המשפטי מסר לנו, כי בין-כך תיגזרן אפטרות לאב שכול להיות נוכח בסעת הדיבורים על הערעורים. לפיכך אני מציע שאפטרות כזו תהיה חוקית.

ה. סמחוני:

אין כאן כל הוראה האוסרת על אחד מהאנשים האלה המתמנים לפי חוק זה - באם משהו מהם הוא באופן מקרי שכול- שלא להתמנות.

אין ארגון סגור של מספחות שכולות. יש ארגון מטויים הקורא לעצמו "יד לבנים", וסדאנתו היא להקים זכרון לבנים שנפלו, אבל אין לראות את הארגון הזה כמוסמך לענינים אלה שאנו מטפלים בהם בחוק זה.

ועוד גיטוק: האינטסטנציה היא אינטסטנציה פוסקת שבפניה מופיעים שני צדדים - הזכאי מצד אחד וקצין התגמולים מצד שני, ואין כל אפטרות להכניס צד אחד בתור פוסק - כלומר: להכניס את אחד מהורים השכולים בתור פוסק.

היו"ר י. גלובמן:

אני רוצה לבקש את החב' י. גיל וכהן-מגורי להסיר את הסתייגותם. והנימוק שלי הוא: לדעתי כולנו צריכים להיות מעונינים שיהיה גיטה ממלכתית לענין. סר המשפטים מקובל כאדם על-מפלגתי, ואני רוצה להזכיר לחברי הועדה, כי בסיוטא הראשונה של החוק נאמר כי סר-הבטחון הוא אשר ימנה את ועדת הערעורים, ורק אחר-כך סונה הדבר והוחלט שסר המשפטים הוא הממנה. אחר-כך הוחלט שסופט סדונה יהיה היו"ר של ועדה כזו, וסופט כזה חייב להיות סופט צדק, ולא צד מעניין. כן הדבר לגבי הורים. ברגע שצד מעניין יהיה אחד מחברי הועדה, והכוננה כאן להורים, זה לא ימנע מאת המסרד הבטחון לדרוש לעצמו בא-כח בוועדה כזו, אנו נכנסים בענין זה לפרוצדורה של הועד-הלאומי, ואני סבור שמוטב לנו לגשת לענין זה גיטה ממלכתית, ואג" באופן פריגציפיוני דורס זאת.

א. כהן:

אני תוסך בדבריו של היו"ר. אני חושב שאין הכרח לא מוסרי ולא ליגלי בנציגות כזו של ההורים.

י. גיל:

אין זה נכון שאין נציגות של ההורים השכולים. אני סבור שאנו לא באים לפסוק דיני סמונות בוועדות הערעורים האלה, אני חושב שזהו דבר עדין, וזהו גם ענין פסיכולוגי לגבי הורים שכולים, ומבחינה זו רצוי שיטב סם משהו מנציגי ההורים השכולים.

ח. לסדן:

עד כמה שיש לי מנע עם מספחות שכולות ועם הארגון המייצג אותן, הרי נוכחתי לדעת שאין הם מתעסקים בענינים מטריאליסטים, וכל מעינמ הוא ביחוד בהבטחת זכר הבנים שנפלו. ולפיכך אני סבורה שאין כל הכרח, וכאן אני מצטרפת לדעתו של סר א. כהן, בנציגות כזו בוועדת הערעורים.

- 1. י. גיל.
- 2. ח. כהן-מגורי.

(ההסתייגות היא מרותפת.)

ח. רובין:

בסעיפים 4 ו-5 במקום שמדברים על מנויים, אני מציע להוסיף:

ח. רובין:
"המינוי ייבט לחוקפו עם הפרסום
ברשומות". על ידי כך ייאמר:
(א) שממנים; (ב) ידעו על המינוי.

סעיף 6 - סמכויות עזר

ח. למדן:
אני אינני יודעת מהן סמכויותיה
של ועדת החקירה. החוק לא נכתב רק
בשביל עורכי דין, ואני מציעה לפיכך כי בסעיף זה יפורסו סמכויות
ועדת החקירה.

ח. רובין:
בחוק לתפיסת נכסים הוכנסה לתוך
הקטט הגדרה מפורשת ביחס לוועדת
החקירה.

ח. כהן מגורי:
גם לי הסתייגות לסעיף 6 ביחס לוועדת
החקירה.

סעיף 7 - תגמול יסוד ותגמול קבוע

י. שפחונית:
בחוק ישנה כוונה טובה מאוד ביחס
לתגמול יסוד ותגמול קבוע. עד כה
נועת המטנה לא שמענו שום הערה מפורשת ביחס לתחומים שבין שני
התגמולים הנ"ל. נשמע הצעה ביחס לסכום קבוע וסכום נע, אבל
הועדה לא קבלה את הנוסח הזה כי הוא לא היה מבוסס, ואנו קבלנו
את ההצעה מודפסת כאן.

ח. רובין:
יש לי הצעה חדשה לגבי סעיף 7,
אשר כולל גם את הסעיפים 8 ו-9.

נוסח ההצעה הוא כדלקמן:

הצעת ה. רובין:

התגמולים לגבי בני משפחתו של

נספה הם:

(א) אלמנה של נספה שאין אחריו יתומים, וכן אלמנה של נספה
שיש אחריו יתומים, אך הם אינם סמוכים על שולחנה -
תקבל:

תשלום יסודי של 15 לירות וכן תוספת יוקר בשיעור של
מחצית תוספת היוקר החדשית הנהוגה אותה שעה לגבי עובד
מדינה, שמשכורת היסוד שלו היא 15 לירות לחדש ואין
לו בני-משפחה שבעדם משתלמת תוספת יוקר נוספת.

(ב) אלמנה של נספה שיש אחריו יתום אחד או יותר והם
סמוכים על שולחנה תקבל:

22.-	לירות	תשלום יסודי: אלמנה ויתום אחד
" 28.-	"	ולשני יתומים
" 32.-	"	ושלשה "
" 33.500	"	וארבעה "
" 36.500	"	וחמשה "
" 39.500	"	ולששה או יותר "

וכן תוספת יוקר בשיעור מחצית תוספת היוקר החדשית
הנהוגה אותה שעה לגבי עובד מדינה, שיש לו בני משפחה
כבני משפחת החלל ומשכורת היסוד שלו לחדש שווה
לתשלום היסודי הנ"ל.

(ג) אלמנה של נספה שנשארה שנית, ויש אחריו יתום אחד או
יותר תקבל:

6.500	לירות	תשלום יסודי: אלמנה ויתום אחד
" 13.-	"	ושני יתומים
" 19.-	"	ושלשה "
" 22.-	"	וארבעה או יותר יתומים

וכן תוספת יוקר בשיעור של רבע מתוספת היוקר החדשית
הנהוגה אותה שעה לגבי עובד מדינה שיש לו בני משפחה
כבני משפחתו של הנספה ומשכורת היסוד שלו היא
15 לירות.

(ד) ילד יתום:

תשלום יסודי של 9 לירות וכן תוספת יוקר בשיעור של
מחצית תוספת היוקר החדשית הנהוגה אותה שעה לגבי
עובד מדינה ומשכורת היסוד שלו היא 15 לירות לחדש
ואין לו בני-משפחה מעברם מתלמת תוספת היוקר.

מבחינת המבנה אין הצעה זו בנויה

על תגמול יסודי ותגמול קובע, אלא על תגמול יסודי ותוספת
יוקר, אשר במקרה אחד זה מחצית ובמקרה השני זה רבע. גם
מי שלא מקבל את הסכומים שלי, יכול ללכת לפי אותה השיטה,
לקבוע תגמול יסודי, והתשלומים הנוספים יהיו לפי תוספת
היוקר. אפשר לקבל את המבנה שלי ולדחות את התשלומים, ולהיפך.
לדעתי לפי ההצעה שלי יש במסוצע הבדל של 4 ל"י
לגבי כל מקרה ומקרה.

אלמנה בלי יתומים מקבלת לפי

הצעתי 15 לירות לחדש, ולפי תוספת היוקר של היום היא תקבל
26 לירות סך-הכל, לפי הצעתכם היא מקבלת רק 20 לירות.

22	לירות יסוד	- אלמנה עם יתום אחד
" 13	"	- מחצית תוספת היוקר
35	לירות	- היא מקבלת סך-הכל
28	לירות יסוד.	- אלמנה עם שני יתומים
" 14	"	- מחצית תוספת היוקר
42	לירות.	- היא מקבלת סך-הכל

אלמנה עם שלשה יתומים	-	32.- לירות יסוד.
מחצית תוספת היוקר	-	14.800 "
היא מקבלת סך-הכל	-	46.800 לירות
אלמנה וארבעה יתומים	-	33.500 לירות יסוד.
מחצית תוספת היוקר	-	15.500 "
היא מקבלת סך-הכל	-	49.- לירות
אלמנה וחמשה יתומים	-	36.500 לירות יסוד.
מחצית תוספת היוקר	-	15.500 "
(לגבי 5 ילדים לא מסתנה)	-	52.- לירות.
היא מקבלת סך-הכל	-	
אלמנה וששה יתומים	-	39.500 לירות יסוד.
מחצית תוספת היוקר	-	15.500 "
היא מקבלת סך-הכל	-	45.- לירות.

לגבי אלמנה שנישאה שנית החישוב הוא כדלקמן:

אלמנה ויתום אחד	-	6.500 לירות יסוד.
רבע תוספת יוקר	-	5.500 "
היא מקבלת סך-הכל	-	12.- לירות.
אלמנה עם שני יתומים	-	13.- לירות יסוד.
רבע תוספת יוקר	-	7.- "
היא מקבלת סך-הכל	-	20.- לירות.
אלמנה ושלשה יתומים	-	19.- לירות יסוד.
רבע תוספת יוקר	-	7.500 "
היא מקבלת סך-הכל	-	26.500 לירות.
אלמנה וארבעה יתומים	-	22.- לירות יסוד.
רבע תוספת יוקר	-	8.- "
היא מקבלת סך-הכל	-	30.- לירות.

סך-הכל של המקרים שחוק זה חל עליהם מגיע ל-2,400. ביניהם יש בודאי מקרים רבים של הורים, ושל נשים צעירות אשר התגמולים האלה חדלו או חדלים לחול עליהם. אני מניח שבערך 25 אחוז מהמקרים האלה, חוק זה אינו חייב לחול עליהם, זאת אומרת שהחוק יחול לגבי 1,800 מקרים. לפי החישוב שלי אם כן, באם יש הפרס של 6 ל"י בין הצעתו להצעתכם לגבי כל מקרה ומקרה בממוצע, יוצא שהסכום הכללי הוא 10,800 ל"י (1,800 מקרים להכפיל ב-6) נוסף להצעה שלכם. זהו בערך בממוצע תוספת של 11 אלף ל"י.

י. גיל:

לסעיף זה ישנן שתי הסתייגויות:
(א) הסתייגות טכנית שהיא לגבי תגמול
יסוד ותגמול קובע. לדעתי הדבר לא ברור, ולפיכך הצעתי הגדרה
פשוטה יותר והיא:

תגמול א' ו-
תגמול ב'.

ההסתייגות השניה היא, לדעתי
תגמול א' צריך להיות 15 לירות ולא 12 לירות לפי ההצעה
(סעיף 7.(ב)(1)). מכאן יבוא גם התיקון בסעיף קטן (ב)(2)
שתוטפת היוקר תחשב 15 לירות.

אשר לסעיף קטן (ג) (סעיף 7),
בסקום "תגמול קובע" יש לכתוב "תגמול ב'".

אני חושב שהניסוח של סעיף קטן
(ג)(2) הוא מעליב כשאנו כותבים: שתי לירות בעד כל יתום של
הנספה.

אני מציע אם כן לכתוב:

"התשלום לאטה עם ילדים יהיה
בסיעור התשלום הנהוג לגבי
עובד מדינה ומשפחתו שמסכורתו
היסודית היא 15 ל"י ועבור
כל ילד מקבל 3 ל"י."

לפי הצעה זו יוצא שהיא תקבל

18 ל"י לחדש בסקום 15 ל"י.

היו"ר ע. גלובסן:

אני מציע לכל הסתייגים, כי
בישיבה הבאה יביאו לפנינו
הצעות טנוטסות. כל הצעה שתהיה קטורה במספרים צריכה להיות
סודפסת, אחרת אין כל ערך לויכוח.

סר י. גוריון:

אני מציע שלא נקיים ויכוח נוסף
בשאלת הטכניסטים. שלענו הצעה
דוטה להצעתו של חנן רובין מפי החברה חנה לסדן בשעת הדיונים
בועדת המסנה, ואינני מציע שבחזור לדיונים אלה בסליאה. ההצעה
הזו מרחיקה לכת, ואני סבור שיש להחזיר אותה לוועדת המסנה.
ויכוח בסליאת הועדה יכביד על עבודתה. אני מציע שהדברים
יובאו בכתב.

היו"ר ע. גלובסן:

הצעות של סתייגים שלא תובאנה
בכתב - לא אצביע עליהן.

הישיבה נבעלה בטעה 13.15.